ततो बर्हिर्होम उभयोः · प्रणीताविमोकरात्तसभागावधर्योरिव[1] · पूर्णपात्रनिनयनं चाधर्योरिव । वेद्योरन्तराले प्राञ्चो विष्णुक्रमाः अन्तरा वेदी विष्णुक्रमा इत्याथर्वणे दर्शनात् · एकस्या उत्तरस्या वेदेरस्यै प्रतिष्ठायै इत्यवेक्षणम् औत्तरवेदिकाहवनीयस्यैव सं ज्योतिषेति (२.२५) केचित् द्वयोरपि वेद्योर्द्वयोरप्यग्न्योरवेक्षणमिति युक्तम् · ब्राह्मणं तर्पयितवाऽइत्येव प्रैषः एकस्यैव तर्पणम् वचनं विना आराडुपकारकाङ्गस्य प्रतिप्रस्थातुरप्राप्तेः · औत्तरवेदिकऽएवाहवनीये उपस्थानमाहुतिर्वा समिदाधानं चेति । ततः पात्निकं वपनम् · शतब्राह्मणसंकल्पः । ततो गार्हपत्याहवनीयौ समारोह्य स्वस्थानं गत्वा निर्मथ्य पुनरुद्धृत्य पौर्णमासेष्टिं कृत्वा पत्नादिकर्म वैश्वदेवादि नित्यं च कुर्यात् ॥ ॥५॥

इति पञ्चमस्य पञ्चमो कण्डिका ॥ ॥

अथ तृतीयं पर्व चातुर्मास्यानां साकमेधाख्यम् ॥

कार्त्तिक्याꣳ साकमेधा द्व्यहम् ॥१॥ कार्त्तिकीशब्देनात्र गौण्या वृत्त्या प्रतिपदुच्यते ऋतुमुखेऽऋतुमुखे चातुर्मास्यैर्यजतऽइत्युक्तत्वात् प्रतिपदश्चऽर्तुमुखत्वाच्च । साकमेधा इति तदवयवभूतयागबहुत्वापेक्षं नाम्नि बहुवचनम् नाम च संव्यवहारार्थम् मासꣳ साकमेधैरिति साकमेधा दर्शपूर्णमासवदिति (२४.४.३२) च । ननु पूर्वेद्युः पूर्वाह्णऽइत्याद्युक्ता (२) प्रातर्हुत्वेति (३५) वक्ष्यमाणपर्यालोचनयैव द्व्यहकालतासिद्धेः न वाच्यम् द्व्यहमिति · उच्यते · पूर्वेद्युः क्रियमाणानामानीकवत्यादीनामपि साकमेधसंज्ञा यथा स्यात् न महाहविष एव एतदर्थं द्व्यहमित्युक्तम् ।

पूर्वेद्युः पूर्वाह्णेऽग्नयेऽनीकवते पुरोडाशः ॥२॥ अष्टाकपालः · पूर्वेद्युः महाहविषः कालात्प्रतिपदः पूर्वदिने पञ्चदश्याम् त्रिधाविभक्तस्याह्नः पूर्वभागे · कार्त्तिक्यां पौर्णमास्यां पूर्वाह्णमध्याह्नसायाह्नेषु तिस्र इष्टयो विधीयन्तऽइति हरिस्वामिनः । अग्नयेऽनीकवते अग्निमनीकवन्तम् अग्नेरनीकवतः अग्निरनीकवानिति विभक्तयः · चतुर्थीकरणादि सर्वं भवति · अत्र च प्रथममग्नी समारोह्योदवसाय

---

१) प्र॰कोऽध्वर्योः रा॰गश्च B. प्र॰कः । रा॰गाव॰ १.